

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2004 vp

Hallituksen esitys ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen muutosten sekä alusten ja satamarakenteiden kansainvälisen turvasäännösten hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta, alusrekisterilain muuttamisesta ja rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 2004 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen muutosten sekä alusten ja satamarakenteiden kansainvälisen turvasäännösten hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta, alusrekisterilain muuttamisesta ja rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta (HE 59/2004 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta (PeVL 16/2004 vp) ja hallintovaliokunta (HaVL 11/2004 vp) ovat antaneet asiasta

lausuntonsa, jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Aila Salminen, liikenne- ja viestintäministeriö
- apulaisjohtaja Matti Eronen, meriturvallisuusjohtaja Jukka Håkämies ja ylitarkastaja Jarl Andersin, Merenkululaitos
- kommodori Kauko Lehtinen, rajavartiolaitos
- ylitarkastaja Lauri Vuorivirta, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- tulliyli tarkastaja Olli Tuomisto, Tulli
- satamakapteeni Kari Noroviita, Helsingin satama
- satamamestari Raimo Tiitinen, Lappeenrannan satama
- satamajohtaja Kari Himanen, Oulun satama
- satamapäällikkö Teuvo Pitkänen, Varkauden satama
- toimitusjohtaja Hans Martin, Finnlines Oyj

- marine manager Mikael Lindholm, Silja Line Oyj
 - lakiasiainjohtaja Jan Hanses, Viking Line Ab
 - toimitusjohtaja Hans Ahlström, Ahvenanmaan Varustamoyhdistys - Ålands Redarförening
 - toimitsija Arto Sorvali, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
 - toiminnanjohtaja Bo Gyllenberg, Suomen Laivanpäälystöliitto
 - liittosihteeri Pekka Teräväinen, Suomen Merimies-Unioni ry
 - toimitusjohtaja Matti Aura ja apulaisjohtaja Kirsti Tarnanen-Sariola, Suomen Satamaliitto
 - kuljetustaloudellinen asiamies Maire Kaartama, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
 - toimitusjohtaja Olof Widén, Rahtialusyhdistys
 - toimitusjohtaja Jouko Santala, Satamaoperaattorit
 - osastopäällikkö Jukka Kantola, Suomen Varustamoyhdistys ry.
- Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
- ulkoasiainministeriö
 - oikeusministeriö
 - sisäasiainministeriö
 - puolustusministeriö
 - Länstyrelsen på Åland
 - Suomen Konepäälystöliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen 12 päivänä joulukuuta 2002 tehdyt muutokset sekä alusten ja satamarakenteiden kansainvälisen turvasäännösten pakollisen A-osan.

Yleissopimuksen liitteen muutosten ja turvasäännösten pääsisältönä ovat määräykset sellaisista ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on suojella meriliikennettä ja satamarakenteita laittomien tahallisten tekojen uhalta.

Esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta hyväksyisi lain yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi annettavaksi laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta, laki alusrekisterilain muuttamisesta sekä laki rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Ehdotetulla lailla eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta säädettäisiin alusten ja

satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen eli turvatoimiasetuksen täytäntöönpanon edellyttämistä seikoista. Turvatoimiasetuksella on ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen merenkulun turvatoimia koskevat erityismääräykset sekä niihin liittyvä alusten ja satamarakenteiden turvasäännöstö otettu osaksi yhteisöoikeutta.

Lain mukaan turvatoimiasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia olisivat Merenkulkulaitos, rajavartiolaitos, poliisi ja tullilaitos. Merenkulkulaitos olisi keskeinen viranomainen turvatoimien toimeenpanossa ja valvonnassa.

Alusrekisterilain muuttamisesta annettavalla lailla säädettäisiin aluksen historiarekisteristä, joka tarkoittaa aluksen aikaisempaa käyttöä koskevien tietojen rekisteröimistä. Rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta annettavalla lailla laajennettaisiin rajavartiolaitoksen toimivaltaa vastaamaan sille eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettavassa laissa ehdotettuja uusia toimivaltuuksia.

Yleissopimuksen liitteen muutosten voimaanpanolait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin yleissopimuksen liitteen muutokset sekä muut lait vastaavasti val-

tioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankoh-
tana samanaikaisesti kuin EY:n asetus alusten ja
satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta.
Molempien säännösten on tarkoitus tulla
voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2004.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta kiinnittää huomiota säännösten suureen merkitykseen Suomen merenkululle. Kansainvälisen merenkulun jatkumiselle Suomen satamissa on välttämätöntä, että hallituksen esityksessä olevat kansalliset säännökset saataan voimaan turvatoimiasetuksen tullessa voimaan 1.7.2004.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että säännökset matkustajaluettelosta, joita satamanpitäjän, laivanisännän tai aluksen päällikön on pidettävä ja säilytettävä, on annettu lakia alemmalla säädöstasolla. Koska tämä lausunnon mukaan on ongelmallista perustuslain kannalta, valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jossa edellytettäisiin valtioneuvoston ryhtyvän pikaisesti toimiin sääntelyn saattamiseksi vastaamaan perustuslain vaatimuksia (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Yksityiskohtaiset perustelut

2. Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

1 §. Lain tarkoitus. Valiokunta on lisännyt alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neu-

voston asetuksen numeron pykälän muotoilu-
hin.

4 §. Merenkulkulaitoksen erityistehtävät. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 4/II) yhtyen valiokunta ehdottaa pykälän 4 kohdan poistamista, jolloin kohdista 5—8 tulee kohdat 4—7. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluihin.

8 §. Turvatarkastukset. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 6/I) viitaten valiokunta ehdottaa 1 momenttia muutettavaksi siten, että tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, tarkastus voidaan toimittaa vain, jos se on perustelluista syistä välttämätöntä käsiteltävänä olevassa momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Valiokunta ehdottaa edelleen, että 1 momentin viimeinen virke postilähetysten turvatarkastuksesta erotetaan omaksi uudeksi 2 momentiksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan pitänyt asianmukaisempaan säätää laissa kirjesalaisuuden yleistä vaarantamiskieltoa täsmällisemmästä kiellosta avata ja hävittää postilähettyksiä. Valiokunta on harkinnut kiellon muuttamista ja toteaa, että kirjesalaisuus on laajempi käsite, joka pitää sisällään kiellon hävittää ja avata kirjelähettyksiä. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että kirjesalaisuuden toteuttamisella kyseinen perusoikeus turvataan laajemmalti ja ainakin yhtä laajalti kuin perustuslakivaliokunnan esittämän muotoilun avulla. Tämän vuoksi valiokunta on päättänyt ehdottamaan hallituksen

esityksen mukaista muotoilua. Tällöin momentteista 2—4 tulee momentit 3—5.

Pykälän uudesta 3 momentista puuttuu nimellinen valtuutus käsin tapahtuvan tunnustelemisen mahdollistamiseksi. Ehdotuksen mukaan henkilö voitaisiin tarkastaa metallinilmaisimella ja esine ottaa pois, mutta henkilöä ei voisi metallinilmaisimen äänistä huolimatta tarkastaa esineen tai aineen löytymiseksi, mikä voisi joissakin tapauksissa olla esineen poisottamisen esteenä. Eesityksen perustelujen mukaan tarkoituksena on kuitenkin ollut, että tarkastaminen voitaisiin suorittaa käytännössä tarvittaessa myös käsin tunnustelemalla. Valiokunta pitää aiheellisena ehdottaa, että uutta 3 momenttia tarkistettaisiin siten, että jos on perusteltua aiheutta epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi.

Hallintovaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että turvatarkastuksen suorittaja voi olla muukin kuin viranomainen, ja sen näkemyksen mukaan on aiheellista mainita, miten ja mihin 8 §:n mukaan suoritettavassa haastattelussa saadut tiedot kirjataan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tietoja ei kirjata, ellei haastattelussa käy ilmi jotain epäilyttävää. Sellaisessa tapauksessa, että haastattelussa käy ilmi jotain epäilyttävää, asian hoitaminen siirtyy viranomaisen hoidettavaksi, ja tällöin normaalit viranomaisen menettelysäännöt soveltuvat tapauksen kirjaamiseen.

Valiokunta on tehnyt vastaavat täsmennykset pykälän muotoiluihin.

10 §. Turvatarkastuksen suorittaja. Hallintovaliokunnan lausuntoon (HaVL 11/2004 vp s. 4/II) yhtyen valiokunta esittää 2 momentin tarkistamista siten, että turvatarkastuksen suorittajaksi hyväksyttäisiin myös henkilö, joka on saanut turvatarkastuksista lentoliikenteessä annettussa laissa tarkoitetun Ilmailulaitoksen vahvistaman koulutusohjelman mukaisen koulutuksen.

Yhtyen perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 7/II) ja hallintovaliokunnan lausuntoon (HaVL 11/2004 vp s. 4/II) valiokunta ehdottaa, että 3 momenttia muutetaan si-

ten, että 2 momentissa tarkoitetut turvatarkastajat eivät ole oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa eivätkä he myöskään ole oikeutettuja voimakeinojen käyttöön.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluihin.

12 §. Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 5/I) yhtyen valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia täsmennettäväksi siten, että siihen lisätään maininnat niistä viranomaisista, jotka viime kädessä voimakeinoin voivat käyttää momentin mukaisia valtuuksia. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset momentin muotoiluihin.

13 §. Turvatarkastustoimenpiteen salliminen. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 7/II) yhtyen valiokunta ehdottaa pykälän poistamista. Tällöin pykälää seuraavien pykälien numerointi muuttuu, samaten kuin pykälissä olevat viittaukset muihin pykäliin.

13 (14) §. Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista. Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

14 (15) §. Satamanpitäjän ilmoitusvelvollisuus. Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

15 (16) §. Aluksen päällikön ilmoitusvelvollisuus. Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

16 (17) §. Aineiston esittämisvelvoite. Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

17 (18) §. Tekninen valvonta. Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 6/II) yhtyen valiokunta ehdottaa 1 momenttiin lisäystä ilmoittamisvelvollisuuden tavasta ja 3 momenttia täsmennettäväksi siten, että siinä henkilötietolain lisäksi viitataan henki-

lötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin, rajavartiolaitoksesta annettuun lakiin ja tullilakiin. Koska perustuslakivaliokunta on lausunnossaan pitänyt tärkeänä varmistua siitä, että lainsäädäntöön sisältyvät tarpeelliset säännökset tallennettujen tietojen hävittämisestä, valiokunta toteaa, että henkilötietolaissa on yleispykälä tietojen poistamisesta ja että rajavartiolaitain 39 §, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 26 § ja tullilain 24 § sisältävät säännöksiä tallennettujen tietojen hävittämisestä. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluun.

18 (19) §. *Sähköisten tietojen luovuttamisesta aiheutuneet kustannukset.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Tämän vuoksi valiokunta muuttaa 1 momentin viittausta pykälään 17 ja 18 koskemaan viittausta pykälään 16 ja 17.

Yhtyen hallintovaliokunnan lausuntoon (HaVL 11/2004 vp s. 5/I) valiokunta esittää pykälän otsikon muuttamista siten, että pykälän nimi on: Sähköisten tietojen luovuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

Valiokunta on tehnyt pykälään vastaavat muutokset.

19 (20) §. *Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakkokeinot.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Tämän vuoksi valiokunta muuttaa 2 momentin viittausta pykälään 17 ja 18 koskemaan viittausta pykälään 16 ja 17.

20 (21) §. *Toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

21 (22) §. *Kustannusten korvaaminen.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

22 (23) §. *Tietojen käsittely ja salassapito.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Koska perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 16/2004 vp s. 6/I) pitänyt tärkeänä, että postilähetysten tarkastamisen yhteydessä mahdollisesti tietoon tulleet tiedot mai-

nitaan pykälän vaitiolovelvollisuuden kohdalla, valiokunta ehdottaa turva-arviointien ja turvasuunnitelmien toteuttamiseen liittyvien seikkojen täsmentämistä siten, että esimerkinomaisesti mainitaan nimenomaan, mitä henkilö on saanut tietää postilähetysten turvatarkastusten yhteydessä. Tällä maininnalla ei haluta poistaa muita niiden toteuttamiseen liittyviä seikkoja, vaan tuoda esiin yksi tärkeä esimerkki. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset 2 momentin muotoiluun.

23 (24) §. *Turvatoimirikkomus.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Tämän vuoksi valiokunta muuttaa viittausta pykälään 14 ja 20 koskemaan viittausta pykälään 13 ja 19.

24 (25) §. *Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta. Tämän vuoksi valiokunta muuttaa viittausta 23 pykälään koskemaan viittausta 22 pykälään.

25 (26) §. *Muutoksenhaku.* Yhtyen perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 7/II) valiokunta esittää 2 momentin täsmentämistä siten, että se koskee nyt käsiteltävänä olevan lain ja turvatoimiasetuksen nojalla tehtävää päätöstä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että pykälän 2 momentin tarvetta on syytä vielä harkita. Kuultuaan liikenne- ja viestintäministeriötä valiokunta kuitenkin pitää momenttia välttämättömänä, eikä tämän vuoksi ehdota sen poistamista.

26 (27) §. *Voimaantulosäännös.* Pykälän numerointi muuttuu 13 pykälän poistamisen johdosta.

3. Laki alusrekisterilain muuttamisesta

12 §. *Virheen korjaaminen.* Yhtyen hallintovaliokunnan lausuntoon (HaVL 11/2004 vp s. 5/II) valiokunta ehdottaa uutta 2 momenttia siitä, että henkilötietolakia sovelletaan henkilötietoja koskeissa asioissa.

Voimaantulosäännös. Yhtyen perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 16/2004 vp s. 8/I) valiokunta ehdottaa, että lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy ihmishengen turvallisuudesta merellä Lontoossa vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen

yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteeseen Lontoossa 12 päivänä joulukuuta 2002 tehtyt muutokset siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan,

että 1. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset), ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

2.

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla annetaan alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

(Kuten HE)

2 luku

Toimivaltaisten viranomaisten tehtävät

3 §

(Kuten HE)

4 §

Merenkulkulaitoksen erityistehtävät

Merenkulkulaitos toimii turvatoimiasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna merenkulun turvatoimien yhteysyksikkönä, minkä lisäksi sen tehtävänä on:

(1—3 kohta kuten HE)

(4 kohta *poist.*)

(4—7 kohta kuten HE:n 5—8 kohta)

5—7 §
(Kuten HE)

3 luku

**Turvataarkastukset ja muut turvallisuutta
lisäävät toimenpiteet**

8 §

Turvataarkastukset

Laittomien aluksia tai satamarakenteita taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittavien tekojen estämiseksi saadaan tarkastaa alus, aluksen lasti, lastiyksiköt ja lastialustat, aluksen muonittamiseen ja aluksen varustamiseen käytettävät tavarat sekä satamarakenteeseen kuuluvat rakennukset, huonetilat ja säilytystilat. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan (*poist.*) asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Tarkastus sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, voidaan toimittaa vain, jos se on perustellusta syystä välttämätöntä tässä momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Postilähetyksen turvataarkastus on toteutettava siten, että kirjesalaisuus ei vaarannu. (Uusi)

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa, ettei matkustajalla ole vaatteissaan, muutoin yllään tai mukanaan vaarallisia esineitä. Tällöin voidaan suorittaa myös matkustajan haastattelu. Jos on perusteltua aiheita epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi. Turvataarkastus ja haastattelu voidaan suorittaa myös aluksella tai satamarakenteessa työskentelevälle sekä erityisen syyn sitä edellyttäessä myös niissä muutoin oleskelevälle.

(4 ja 5 mom. kuten HE:n 3 ja 4 mom.)

9 §
(Kuten HE)

10 §

Turvataarkastuksen suorittaja

(1 mom. kuten HE)

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkilöä voidaan käyttää suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu turvataarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädettyt järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut turvataarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain (305/1994) 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ilmailulaitoksen vahvistaman koulutusohjelman mukaisen koulutuksen ja kummassakin tapauksessa poliisi on hyväksynyt hänet tehtävään. Käsitellessään hyväksymistä poliisilla on oikeus käyttää niitä rekisteritietoja, joihin turvallisuus selvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettu suppea turvallisuus selvitys voi perustua.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua turvataarkastajat eivät ole oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. He eivät myöskään ole oikeutettuja voimakeinojen käyttöön (*poist.*).

(4 mom. kuten HE)

11 §
(Kuten HE)

12 §

Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet

Jos henkilö kieltäytyy ottamasta osaa tämän lain mukaiseen tarkastustoimeen tai hänen voidaan perustellusti epäillä olevan vaaraksi merenkulun turvallisuudelle, rajavartiomies, poliisimies tai tullimies voi evätä häneltä pääsyn alukseen tai satamarakenteeseen taikka poistaa hänet alukselta tai satamarakenteesta. Toimenpiteen voi tarvittaessa suorittaa voimakeinoin, joita olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää tarpeellisina ja puolustettavina, kun otetaan huomioon merenkulun turvallisuuden vaarantuminen, poistettavan henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

(2 mom. kuten HE)

13 §
(Poist.)

4 luku

Erinäiset säännökset

13 (14)—16 (17) §
(Kuten HE)

17 (18) §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä *sopivalla merkillä* ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitetun suomalaisen satamarakenteen alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Teknisellä laitteella tapahtuvaa äänen tai kuvan automaattista tallentamista saadaan suorittaa, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi sekä mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita satamarakenteeseen, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

(2 mom. kuten HE)

Teknisten valvontalaitteiden avulla *saatujen tietojen käsittelyyn* sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), *henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa* (761/2003), *rajavartiolaitoksesta annetussa laissa* (320/1999)

tai tullilaissa (1466/1994) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet *henkilötietolaissa* tarkoitetun henkilörekisterin.

18 (19) §

Sähköisten tietojen luovuttamisesta aiheutuneet kustannukset

Toimivaltainen viranomainen toteuttaa kustannuksellaan järjestelmän, jolla se voi vastaanottaa ja käsitellä 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Toimivaltainen viranomainen vastaa myös järjestelmän viestintäverkkoon liittamisestä aiheutuneista kustannuksista.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

19 (20) §

Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakkokeinot

(1 mom. kuten HE)

Jos satamanpitäjä vastustaa tarkastusta, ei luovuta 16 tai 17 §:ssä tarkoitettua aineistoa taikka ei noudata 1 momentissa tarkoitettua määräystä tai ei korjaa puutetta tai epäkohtaa Merenkululaitoksen asettaman määräajan kuluessa, Merenkululaitos voi harkintansa mukaan keskeyttää työt satamarakenteessa kunnes vika tai puute on korjattu tai aineisto luovutettu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava poliisille ja satamanpitäjälle.

20 (21) ja 21 (22) §
(Kuten HE)

22 (23) §

Tietojen käsittely ja salassapito

(1 mom. kuten HE)

Laivanisännän, aluksen tai satamarakenteen palveluksessa oleva taikka niiden turvajärjestelyistä huolehtiva henkilö on velvollinen olemaan ilmaisematta sivulliselle, mitä hän on työtehtävässään saanut tietää turva-arvioinneista, turvasuunnitelmista sekä niiden toteuttamiseen

liittyvistä seikoista *mukaan lukien postilähetysten tarkastusten yhteydessä saadut tiedot.*

(3 mom. kuten HE)

23 (24) §

Turvatoimirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 13 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai jättää noudattamatta Merenkulkulaitoksen 19 §:n nojalla antamaa määräystä, on tuomitava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *turvatoimirikkomuksesta* sakkoon.

(2 mom. kuten HE)

24 (25) §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 22 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38

luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

25 (26) §

Muutoksenhaku

Toimivaltaisen viranomaisen *tämän lain ja turvatoimiasetuksen nojalla* tekemään (poist.) päätökseen voi hakea muutosta niin kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus on käsiteltävä viipymättä.

(2 mom. kuten HE)

5 luku

Voimaantulo

26 (27) §

(Kuten HE)

3.

Laki

alusrekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun alusrekisterilain (512/1993) 5 §,
muutetaan 1 §:n otsikko, 12 § ja 43 §:n 2 momentti sekä
lisätään 1 §:ään uusi 4 momentti, 4 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 2 a luku ja 43 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 ja 4 §
 (Kuten HE)

12 §

Virheen korjaaminen

(1 mom. kuten HE)

Henkilötietoja koskevissa asioissa sovelletaan lisäksi, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään. (Uusi)

2 a luku

Historiarekisteri

13 a—13 f ja 43 §
(Kuten HE)

Tämän lain voimaantulosta säädetään *valtio-
neuvoston* asetuksella.
(2 ja 3 mom. kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että valtioneu-
vosto ryhtyy pikaisesti toimiin saattaak-*

*seen matkustajaluetteloita koskevan
sääntelyn vastaamaan perustuslain
vaatimuksia.*

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markku Laukkanen /kesk
vpj. Matti Kangas /vas
jäs. Leena Harkimo /kok
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /kok (osittain)
Inkeri Kerola /kesk
Risto Kuisma /sd
Reino Ojala /sd

Pertti Salovaara /kesk
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /kok
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Reijo Paajanen /kok
Lyly Rajala /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker .